

آن چه که باید در مورد آلودگی پلاستیک بدانید^۱

منبع: تارنمای برنامه محیط زیست ملل متحد

<https://www.unep.org>

تاریخ انتشار: ۲۵ آوریل ۲۰۲۳

مترجم: حمیدرضا زرنکار

روز جهانی محیط زیست امسال - پنجاهمین دوره جشن سالانه سیاره زمین - بر بحران آلودگی پلاستیک تمرکز دارد. به چه دلیل؟

زیرا بشریت سالانه بیش از ۴۳۰ میلیون تن پلاستیک تولید می کند که دو سوم آن محصولاتی با عمر کوتاه اند که به زودی تبدیل به زباله می شوند؛ اقیانوس ها را پر می کنند و اغلب به زنجیره غذایی انسان راه پیدا می کنند.

آقای لیورنچ میلای کانالس رئیس نوآوری چرخه حیات برنامه محیط زیست ملل متحد^۲ می گوید:

"بسیاری از مردم نمی دانند موادی که در زندگی روزمره ما گنجانده شده اند می توانند تأثیرات

قابل توجهی نه تنها بر حیات وحش، بلکه بر آب و هوا و سلامت انسان داشته باشند."

توضیح ما را بخوانید تا درباره بحران آلودگی پلاستیک بیش تر بدانید:

چرا آلودگی پلاستیک معضل است؟

پلاستیک مقرون به صرفه، با دوام و انعطاف پذیر زندگی مدرن را فرا گرفته و در همه چیز از بسته بندی گرفته تا لباس و محصولات زیبایی ظاهر می شود.

اما پلاستیک در مقیاس وسیع دور ریخته می شود؛ هر سال بیش از ۲۸۰ میلیون تن محصولات پلاستیکی با عمر کوتاه تبدیل به زباله می شود. به طور کلی، ۴۶ درصد زباله های پلاستیکی دفن می شوند، در حالی که ۲۲ درصد دستخوش سوء مدیریت گشته و به زباله تبدیل می شوند. بر خلاف سایر مواد، پلاستیک تجزیه زیستی نمی شود و

^۱ Everything you need to know about plastic pollution

^۲ Llorenç Milà i Canals, Head of the United Nations Environment Programme's (UNEP's) Life Cycle Initiative

ممکن است صدها سال طول بکشد تا تجزیه گردد، بنابراین وقتی دور ریخته می شود، در محیط جمع می گردد، تا زمانی که به نقطه بحرانی برسد. این آلودگی حیات وحش دریایی را خفه می کند، به خاک آسیب می زند و آب های زیرزمینی را مسموم ساخته و می تواند اثرات جدی بر سلامتی داشته باشد.

آیا آلودگی تنها معضل ناشی از پلاستیک است؟

خیر، پلاستیک در بحران اقلیمی نیز نقش دارد. تولید پلاستیک یکی از ابر مصرف کننده ترین های انرژی در فرآیندهای تولید در جهان است. این ماده از سوخت های فسیلی مانند نفت خام ساخته شده است که از طریق گرما و سایر مواد افزودنی به پلیمر تبدیل می شود. در سال ۲۰۱۹، پلاستیک ها ۱/۸ میلیارد تن گازهای گلخانه ای تولید کردند که ۳/۴ درصد از کل تولید جهانی است.

این همه پلاستیک از کجا می آید؟

بخش بسته بندی بزرگ ترین تولید کننده زباله های پلاستیکی یکبار مصرف در جهان است. تقریباً ۳۶ درصد تمام پلاستیک های تولیدی در صنعت بسته بندی به کار می رود. این شامل ظروف پلاستیکی یکبار مصرف مخصوص مواد غذایی و نوشیدنی ها می شود که ۸۵ درصد آن ها در محل دفن زباله ها یا زباله های با مدیریت نادرست قرار می گیرند. کشاورزی حوزه دیگری است که در آن پلاستیک در همه جا وجود دارد: در همه چیز از پوشش بذر گرفته تا لایه مالچ استفاده می شود. صنعت ماهیگیری منبع مهم دیگری است. تحقیقات اخیر نشان می دهد که بیش از یکصد میلیون پوند پلاستیک تنها از وسایل ماهیگیری صنعتی وارد اقیانوس ها می شود. صنعت مد دیگر استفاده کننده عمده پلاستیک است. حدود ۶۰ درصد مواد ساخته شده در لباس ها پلاستیک است، از جمله پلی استر، اکریلیک و نایلون.

من شنیده ام که مردم در مورد میکروپلاستیک ها صحبت می کنند. آن ها چه هستند؟

آن ها تکه های پلاستیکی کوچکی هستند که طولشان تا ۵ میلی متر می رسد. آن ها از خیلی چیزها، از لاستیک گرفته تا محصولات زیبایی، که حاوی ریزدانه ها، ذرات ریز مورد استفاده به عنوان لایه بردار هستند، می آیند. منبع کلیدی دیگر پارچه های مصنوعی است. هر بار که لباس ها شسته می شوند، الیاف پلاستیکی ریز به نام میکروفیبر - نوعی میکروپلاستیک - جدا می شوند.

لباس های شسته شده به تنهایی موجب رها شدن حدود ۵۰۰ هزار تن ریز فیبر پلاستیکی در اقیانوس ها می شود - معادل تقریباً سه میلیارد پیراهن پلی استر.

چه کاری در مورد آلودگی پلاستیکی در جریان است؟

در سال ۲۰۲۲، کشورهای عضو سازمان ملل با قطعنامه‌ای برای پایان دادن به آلودگی پلاستیکی موافقت کردند. یک کمیته مذاکره بین‌الدولی در حال توسعه یک ابزار الزام آور قانونی در مورد آلودگی پلاستیک است، با هدف نهایی شدن آن تا پایان سال ۲۰۲۴.

به شکلی بحرانی، مذاکرات بر روی اقداماتی متمرکز شده است که کل چرخه حیات پلاستیک را در نظر می‌گیرد، از استحصال و طراحی محصول گرفته تا تولید و مدیریت ضایعات، فرصت‌هایی را برای طراحی زباله قبل از ایجاد آن به عنوان بخشی از اقتصاد چرخه‌ای پر رونق فراهم می‌کند.

چه کار دیگری باید انجام داد؟

در عین حال که این پیشرفت خبر خوبی است، اما میزان تعهدات فعلی دولت‌ها و صنعت کافی نیست. برای مقابله موثر با بحران آلودگی پلاستیک، تغییراتی سیستمی مورد نیاز است. این به معنای دور شدن از اقتصاد خطی پلاستیک فعلی است که بر تولید، استفاده و دور ریختن مواد متمرکز است به یک اقتصاد پلاستیک چرخه‌ای که در آن پلاستیک تولید شده تا زمان ممکن در بالاترین ارزش خود در اقتصاد نگهداری شود.

چگونه کشورها می‌توانند آن را به واقعیت تبدیل کنند؟

کشورها باید نوآوری را تشویق کنند و برای کسب و کارهایی که پلاستیک‌های غیرضروری را کنار می‌گذارند، مشوق‌هایی ارائه کنند. مالیات برای جلوگیری از تولید یا استفاده از محصولات پلاستیکی یکبار مصرف ضروری است، در حالی که معافیت‌های مالیاتی، یارانه‌ها و سایر مشوق‌های مالی برای تشویق جایگزین‌هایی مانند محصولات قابل استفاده مجدد باید معرفی شوند. زیرساخت‌های مدیریت پسماند نیز باید بهبود یابد. دولت‌ها همچنین می‌توانند در فرآیند مذاکره بین‌الدولی مشارکت کنند تا یک ابزار الزام آور قانونی را برای مقابله با آلودگی پلاستیک، از جمله در محیط‌زیست دریایی، ایجاد کنند.

یک فرد معمولی در مورد آلودگی پلاستیکی چه کاری می‌تواند انجام دهد؟

در همان حال که بحران آلودگی پلاستیک نیاز به اصلاح سیستمی دارد، انتخاب‌های فردی نیز تفاوت ایجاد می‌کند؛ همچون تغییر رفتار برای اجتناب از محصولات پلاستیکی یکبار مصرف در صورت امکان. در جایی که محصولات پلاستیکی اجتناب‌ناپذیرند. باید از آن‌ها استفاده مجدد شود یا تغییر کاربری داده شوند تا زمانی که دیگر قابل استفاده نباشند - در این مرحله باید به درستی بازیافت و یا دور ریخته شوند. ساک‌های دستی خود را در فروشگاه‌های مواد غذایی همراه ببرید و در صورت امکان، سعی کنید اجناس غذایی محلی و فصلی تازه تری را خریداری کنید که به بسته‌بندی و حمل و نقل پلاستیکی کم تری نیاز دارند.

آیا باید با دولت‌ها و کسب و کارها برای مقابله با آلودگی پلاستیکی لابی‌گری کنیم؟

بله. صحبت با نمایندگان محلی در مورد اهمیت موضوع، و حمایت از مشاغلی که در تلاش برای کاهش محصولات پلاستیکی یکبار مصرف در زنجیره تامین اند، یکی از مهم ترین اقداماتی است که افراد می توانند انجام دهند، تا اطمینان حاصل کنند که صدای آن ها شنیده می شود. افراد همچنین می توانند حمایت خود را از آن ها در شبکه های اجتماعی نشان دهند. اگر مردم شرکتی را ببینند که از پلاستیک غیر ضروری استفاده می کند (مانند پلاستیک های یکبار مصرف که میوه ها را در یک فروشگاه مواد غذایی می پوشاند) می توانند با آن ها تماس بگیرند و درخواست کنند که کار بهتری انجام دهند.

و اما در باره روز جهانی محیط زیست

این روز مصادف به پنجم ژوئن بزرگ ترین روز بین المللی برای محیط زیست است. این رویداد که توسط برنامه محیط زیست ملل متحد رهبری و از سال ۱۹۷۴ هر ساله برگزار می شود، با میلیون ها نفر از سراسر جهان برای حفاظت از سیاره به بزرگ ترین پلتفرم جهانی برای گسترش محیط زیست تبدیل شده است. امسال روز جهانی محیط زیست بر راه حل هایی برای بحران آلودگی پلاستیک تمرکز خواهد داشت.